

Nr 3.

Ankom till riksdagens kansli den 11 februari 1936 kl. 12 m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändrade grunder för lämnande av ersättning av statsmedel för taxeringsarbete i Stockholms stad m. m.

I en den 17 januari 1936 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 39, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att för en tid av tre år, räknad från och med den dag i statsrådsprotokollet omförmålt förslag till omorganisation av överståthållarämbetets avdelning för uppbördsärenden träder i kraft, medgiva, att i stället för ersättning, som jämlikt 145 § taxeringsförordningen eller 13 § förordningen om åsättning i vissa fall av särskilt uppskattningsvärde å fastighet skulle utgå av statsmedel till personer, som biträtt med taxeringsarbete i Stockholms stad, visst bestämt belopp må utbetalas till staden under huvudsakligen de villkor och förutsättningar, som av föredragande departementschefen i statsrådsprotokollet angivits;

dels ock antaga följande

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 42 § förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften.

Häri genom förordnas, att 42 § förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften skall i nedan angiven del hava följande lydelse:

42 §.

I redovisning — — — Kungl. Maj:ts vederbörande befallningshavande. Vad sålunda stadgats utgör icke hinder för att i arbetsordning eller lönestat för myndighet, vars befattningshavare avlönas av kommun, meddela föreskrift,

att sådan befattningshavare skall till kommunens kassa inbetala honom tillkommande provision.

Har på — — — samfällda provisionsbeloppet.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

I skrivelse till Stockholms stadsfullmäktige den 17 maj 1935 framlade överståthållarämbetet förslag till omorganisation av överståthållarämbetets avdelning för uppborärsärenden. Förslaget blev av stadsfullmäktige vid sammanträde den 18 november 1935 i princip godkänt, dock under förutsättning att överenskommelse träffades med statsverket om statsbidrag enligt grunder, som kunde av fullmäktige godtagas. Sedan överståthållarämbetet därefter i skrivelse den 13 december 1935 underställt Kungl. Maj:t frågan om de ändrade grunder för lämnande av ersättning av statsmedel för taxeringsarbete i Stockholm, vilka påkallades av omorganisationsförslaget, ävensom frågan om indragande av vissa sportelmedel till stadens kassa, hava utlåtanden över denna skrivelse avgivits av statskontoret och riksräkenskapsverket.

Till det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet har föredragande departementschefen lämnat redogörelser, till vilka utskottet tillåter sig hänvisa, för nuvarande organisation av uppborärsavdelningen samt för de ersättningar av statsmedel, som enligt gällande ordning utgå för taxeringsarbete i Stockholm, ävensom för ovannämnda förslag till omorganisation av överståthållarämbetets avdelning för uppborärsärenden.

I överståthållarämbetets förut omförmälda skrivelse till Kungl. Maj:t den 13 december 1935 erinrades bland annat följande:

Genom det av stadsfullmäktige fattade beslutet hade möjlighet skapats för en lösning av den sedan länge förhandenvarande frågan om en definitiv organisation av överståthållarämbetet för uppborärsärenden och om personalens uppförande å ordinarie lönestat. Den slutgiltiga regleringen av dessa spörsmål ansåg ämbetet dock förutsätta, att statsverket ville biträda en överenskommelse, varigenom grunderna för bidrag av statsmedel till nuvarande uppborärsavdelningen närmare fixerades samt staden, i den mån så erfordrades, berättigades uppbära de sportel- och därmed jämförliga ersättningsmedel, som nu tillkomme vissa befattningshavare.

Enligt överståthållarämbetets uppfattning syntes den ifrågasatta överenskommelsen böra avse en tid av tre år samt innebära, att Stockholms stad under denna tid skulle i ersättning för kostnaderna med årlig taxering uppbära ett anslag, som enligt angivna beräkningsgrunder skulle uppgå till 200,000 kronor, samt att statsverket därutöver enligt grunder, som eljest skulle tillämpas, bestrede kostnaderna, såvitt nu är fråga, för arvoden till ordförande och till vissa kronoombud i taxeringsnämnderna, för arvoden till sakkunniga för fastighetsvärdering samt för åsättande av preliminära taxeringsvärden, kostnaderna för arvoden till särskilda prövningsnämndens leda-

möter, arvoden till den ordinarie prövningsnämndens ledamöter och kostnaderna för resor i samband med fastighetstaxering. Härutöver skulle Stockholms stad för den under avtalsperioden infallande allmänna fastighetstaxeringen uppbära en ersättning av tillhoppa 14,000 kronor, under det att direkt av statsmedel skulle bestridas kostnaderna bland annat för arvoden till ordförande i fastighetstaxeringsnämnderna, för arvoden till nämndernas ledamöter och för arvoden till sakkunniga vid värdering av fastigheter.

Frågan om stadens rätt att uppbära vissa sportelmedel borde däremot erhålla definitiv lösning i samband med omorganisationen. Särskilda beslut i fråga om debetsedellösen och stämpelprovision borde därvid påkallas. Med hänsyn till de ekonomiska förpliktelser, omorganisationen medförde för Stockholms stad, syntes erforderligt, att statsmakterna i princip ville taga ståndpunkt till nyssberörda fråga, innan stadsfullmäktige slutgiltigt bunde sig för den nya organisationen. Såvitt fråga vore om debetsedellösen syntes härutinnan vara tillräckligt med ett uttalande från statsmakternas sida; i samband med omorganisationens genomförande borde sedermera särskild bestämmelse utfärdas, måhända lämpligen i det nya uppbördsreglemente för Stockholm, vilket betingades av den nya organisationen och var till överståthållarämbetet vid denna senare tidpunkt, sedan visshet vunnits om statsmakternas principiella inställning till förevarande spörsmål, ämnade framlägga förslag. I fråga om stämpelprovisionen syntes frågan däremot böra lösas genom ändring i bestämmelserna rörande stämpelavgiften, vilken ändring i sådan händelse borde beslutas av riksdagen i detta sammanhang men träda i kraft å den senare dag, som Kungl. Maj:t bestämde; tidpunkten för detta ikraftträdande borde sammanfalla med tidpunkten för omorganisationens genomförande.

I händelse en överenskommelse av föreslaget innehåll skulle komma till stånd rörande bidragen av statsmedel syntes i samband därmed böra upphävas nu förekommande bestämmelser i taxeringsförordningen 145 § 1 mom. 2) och 2 mom. tredje stycket, varjämte vissa omredigeringar borde ske i 145 § 4 mom., andra och tredje styckena, samt 5 mom. I stället syntes lämpligen i paragrafen böra inryckas särskilt stadgande därom, att till Stockholms stad utginge bidrag till kostnader för taxeringsarbetet enligt fördelningsgrund, varom Kungl. Maj:t ägde att bestämma.

I detta sammanhang framhöll slutligen överståthållarämbetet, att omorganisationens genomförande till avsedd tidpunkt, den 1 oktober 1936, med nödvändighet förutsatte, att såväl statsmakternas som stadsfullmäktiges slutliga ståndpunktstagande till frågan kunde föreligga jämförelsevis tidigt under våren 1936. Endast om så skedde, funnes möjlighet för överståthållarämbetet att kunna före angiven tidpunkt vidtaga de omfattande åtgärder av olika slag, icke minst beträffande personaldispositionen, som omorganisationen nödvändiggjorde. Med hänsyn till de betydande ekonomiska värden, som kunde komma att äventyras genom ett uppskov med den nya organisationen, hemställde överståthållarämbetet att Kungl. Maj:t täcktes taga hänsyn till nu berörda förhållanden.

Såväl statskontoret som riksräkenskapsverket hava i sina yttranden över överståthållarämbetets skrivelse i stort sett lämnat ämbetets förslag utan erinran.

Efter att hava framhållit, att det av överståthållarämbetet framlagda förslaget till omorganisation av ämbetets avdelning för uppbördsärenden — vilken därefter skulle benämnas avdelningen för skatteärenden — framdeles

torde komma under Kungl. Maj:ts närmare prövning i samband med fråga om fastställande av ordinarie lönestat för avdelningen, har föredragande departementschefen anfört följande:

»Stockholms stadsfullmäktige ha — — — uppställt som en förutsättning för omorganisationens genomförande, att stadens kassa tillföres belopp motsvarande de ersättningar av statsmedel och de sportler, som nu uppbäras av befattningshavarna men som enligt förslaget skulle ersättas med förhöjda fasta löner av staden, och stadsfullmäktige ha i följd härav låtit anstå med definitivt beslut i ärendet till dess någon överenskommelse i berörda avseenden kan träffas med staten. Nämnade prövning av själva organisationsförslaget torde således få föregås av sådana åtgärder från statsmakternas sida, att den förutsatta anordningen möjliggöres. Härtill erfordras i vissa avseenden riksdagens medverkan.

Innan jag närmare ingår på dessa åtgärder, vill jag emellertid förutskicka den erinran, att den föreslagna organisationen även enligt min mening synes ändamålsenlig och ägnad att medföra ökad effektivitet å alla de tre ur såväl statens som stadens synpunkt viktiga administrationsområden, som här äro i fråga: taxering, uppbörd och folkbokföring. Tydligt är det också, icke minst ur personalens synpunkt, önskvärt, att det sedan år 1921 rådande provisoriet avlöses av en fastare organisation. Och det synes mig ur det allmännas synpunkt böra väcka tillfredsställelse, om detta — såsom avsett är — kan ordnas så, att befattningshavarna för sina tjänstegöromål åtnjuta endast fast avlöning och icke härutöver särskilda ersättningar av statsmedel eller i form av sportler.

Samtliga de ersättningar av statsmedel, som för närvarande utgå för taxeringsarbete i Stockholm, grunda sig på den uppfattningen, att detta arbete i Stockholm liksom i det övriga landet skall bekostas av statsmedel. I den mån sådant arbete redan utföres av uppbördsavdelningens personal i tjänsten utan särskild ersättning, har detta även med gällande ordning lett till att bidrag härför utgår till Stockholms stad; de sista åren har staden på denna grund jämlikt Kungl. Maj:ts beslut årligen uppburit ett belopp av 70,000 kronor. Det föreliggande förslaget innebär ett fortgående på denna väg, och jag har för min del intet att erinra mot, att ett skäligt belopp tillerkännes staden mot att de uppgifter, som svara mot detta ersättningsbelopp, fullgöras av de av staden avlönade befattningshavarna i tjänsten. Överståthållarämbetets förslag härutinnan bygger på de ersättningsbelopp, som senast utgått, och innebär, att staden skulle uppbära 200,000 kronor för år, då allmän fastighetstaxering ej ägt rum, samt ytterligare 14,000 kronor för år, då sådan taxering skett. I den mån taxeringsuppgifter alltjämt skulle handhavas av andra än tjänstemän hos ämbetet, skulle ersättning härför fortfarande utgå direkt av statsmedel.

Under förutsättning att, såsom överståthållarämbetet på angivna skäl föreslår, ersättning till staden nu icke bestämmes för längre tidsperiod än tre år, synes från statsverkets sida knappast någon erinran vara att göra mot principerna för ämbetets beräkningar. I likhet med ämbetet förutsätter jag, att

frågan om fördelningen av kostnaderna för taxeringsarbetet i Stockholm före nämnda treårsperiods slut upptages till allsidig utredning och bringas till en mera definitiv lösning samt att skäligt bidrag även i fortsättningen kommer att utgå till staden för taxeringsarbetets utförande.

Även i fråga om beräkningarnas detaljer har jag i stort sett intet att erinra och jag torde således härutinnan få hänvisa till överståthållarämbetets förut återgivna skrivelse. Beträffande den föreslagna ersättningen till staden för att stadens tjänstemän utan särskild ersättning av statsmedel skulle bestrida kronoombudsgöromålen i 39 av taxeringsnämnderna för årlig taxering — enligt förslaget skulle sådan ersättning utgå med $\frac{39}{54}$ av sammanlagda ersättningsbeloppet år 1935 till alla kronoombuden, 71,650 kronor, eller således med 51,747 kronor — har jag i likhet med statskontoret övervägt, om icke staden lämpligen borde svara för alla dessa ersättningar mot uppbärande av hela ersättningsbeloppet för år 1935. Ämbetets förslag synes mig emellertid även i denna del kunna godtagas.

I fråga om ersättning till kronoombud i taxeringsnämnd vid behandling av ärenden om åsättande av preliminärt taxeringsvärde å fastighet vill jag framhålla, att givetvis ej heller sådan ersättning efter omorganisationen bör utgå av statsmedel, därest kronoombudet är tjänsteman å skatteavdelningen. Härav lär emellertid icke böra föränledas höjning av den beräknade ersättningen till Stockholms stad, enär, enligt vad jag inhämtat, redan från och med innevarande år den övervägande delen av sådana ärenden — liksom ock av ärendena rörande särskild fastighetstaxering — kommer att handläggas av en särskild taxeringsnämnd, sammansatt av personer med sakkunskap å fastighetsvärdering, samt att såsom kronoombud i denna nämnd under ifrågavarande treårsperiod icke kommer att tjänstgöra tjänsteman å skatteavdelningen.

Det synes stå bäst i överensstämmelse med principerna i förevarande förslag, att i den mån tjänstemän vid skatteavdelningen deltaga i sammanträden, som omförmälas i 145 § 8 mom. taxeringsförordningen, ersättning av statsmedel härför icke bör till dem utgå. Ej heller detta bör emellertid inverka på ersättningsberäkningarna.

Då 145 § taxeringsförordningen, liksom också 13 § förordningen om åsättande i vissa fall av särskilt uppskattningsvärde å fastighet, uttryckligen förutsätter, att ersättning av statsmedel skall utgå till vissa med taxeringsarbetet sysselsatta personer, innebär den ifrågasatta anordningen en avvikelse från bestämmelserna i dessa författningsrum och fordrar således riksdagens medverkan, vilken för övrigt torde påkallas även därav, att det här gäller att för flera år binda statsverket för en utgift. Med hänsyn till anordningens provisoriska karaktär synes emellertid denna icke nu böra föränleda ändringar i berörda författningar. Lämpligast synes vara, att riksdagen lämnar Kungl. Maj:t bemyndigande att för en tid av tre år, räknad från den dag ifrågavarande omorganisation träder i kraft, medgiva, att i stället för ersättning, som jämlikt nämnda författningsrum skulle utgå till personer, som biträtt med taxeringsarbete i Stockholms stad, visst bestämt belopp må i hu-

vudsaklig överensstämmelse med här utvecklade grunder utbetalas till staden. Jag förutsätter att det vid lämnande av sådant medgivande — vilket i och för sig torde vara tillräckligt för att möjliggöra för stadsfullmäktige att fatta definitivt beslut i frågan — föreskrives såsom villkor, att staden med särskilt angivna undantag bestrider alla med taxeringsarbetet i Stockholm förenade kostnader, vilka enligt 145 § taxeringsförordningen eller 13 § förordningen om åsättande i vissa fall av särskilt uppskattningsvärde å fastighet skola bestridas av statsmedel. Undantagen skulle enligt det föregående bliva: arvoden till ordförandena i taxeringsnämnderna och fastighetstaxeringsnämnderna; arvoden till de kronoombud, som icke äro tjänstemän å skatteavdelningen, därvid förutsättes att minst 39 sådana tjänstemän förordnas som kronoombud i taxeringsnämnd för årlig taxering samt att i fastighetstaxeringsnämnd endast sådana tjänstemän användas som kronoombud; ersättning till av överståthållarämbetet tillkallade sakkunniga för fastighetsvärdering; arvoden till den ordinarie prövningsnämndens och den särskilda prövningsnämndens ledamöter ävensom andra arvoden enligt 145 § 8 mom. taxeringsförordningen, som utgå till personer, vilka icke äro tjänstemän å skatteavdelningen.

Ett villkor av berörda innehåll bör enligt min mening icke utesluta, att därest det — i anslutning till vad jag anförde vid anmälan av propositionen (nr 148) till 1935 års riksdag om ändring i vissa delar av taxeringsförordningen — skulle ifrågakomma att förstärka det här förutsatta bokgranskningskontoret hos överståthållarämbetet med någon ytterligare befattningshavare för att möjliggöra kontorets begagnande även för uppgifter, som icke avse taxeringen i Stockholm, häremot svarande kostnader kunna komma att ersättas av statsmedel.

Såsom överståthållarämbetet antytt, skulle den föreslagna anordningen strängt taget föranleda viss jämkning av de i 145 § 4 mom. andra och tredje styckena taxeringsförordningen givna reglerna. Med hänsyn till att de där angivna maximibeloppen för vissa ersättningar åtminstone under senare år avsevärt underskridits och ej heller med den högre ersättningen till Stockholms stad kunna antagas under de ifrågavarande tre åren på långt när uppnås, synes man emellertid vid den här föreslagna provisoriska lösningen kunna lämna denna fråga åsido.

Överståthållarämbetets framställning avser slutligen även frågan om stadens rätt att uppbära vissa sportelmedel. Mot vad ämbetet härom anført har jag intet att erinra. Förslag till sådan jämkning i förenämnda kungörelse den 3 december 1897 (nr 112), att staden må kunna berättigas att uppbära stadgad debetsedellösen, torde jag således framdeles få förelägga Kungl. Maj:t. Däremot torde, såsom överståthållarämbetet föreslår, i detta sammanhang böra föreläggas riksdagen förslag till sådan jämkning av 42 § stämpelförordningen, att stämpelprovision, så länge sådan utgår, må kunna enligt föreskrift i ifrågavarande lönestat tillföras stadens kassa.»

Det i propositionen framlagda förslaget är, på sätt av den föregående redogörelsen framgår, föranlett av ett av Stockholms stadsfullmäktige uppställt villkor för genomförande av ifrågasatt omorganisation av överståthållarämbetets avdelning för uppborärenden. Efter denna omorganisation skulle den inom stadens förvaltning med taxeringsarbetet sysselsätta personalen, vilken för närvarande, förutom avlönning från staden, åtnjuter vissa ersättningar av statsmedel jämlikt 145 § taxeringsförordningen eller 13 § förordningen om åsättande i vissa fall av särskilt uppskattningsvärde å fastighet ävensom vissa sportler, helt avlönas av staden, som i stället skulle för en tid av tre år äga uppbära, bland annat, nyssberörda ersättningar av statsmedel. På de av departementschefen anförda skäl anser sig utskottet kunna biträda Kungl. Maj:ts förslag i denna del. Härvid förutsätter utskottet — i anslutning till vad departementschefen därom uttalat — att, innan den föreslagna treårsperioden gått till ända, frågan om fördelningen av kostnaderna för taxeringsarbetet i Stockholm göres till föremål för en allsidig utredning, grundad bland annat på under nämnda tid vunnen erfarenhet om effektiviteten av omorganisationen, samt att därvid frågan om skäligt bidrag till staden för taxeringsarbetets utförande efter nämnda period bringas till en mera definitiv lösning.

På grund av det anförda och då utskottet ej finner skäl till erinran mot det framlagda förslaget till ändring av stämpelförordningen, får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 39.

Stockholm den 11 februari 1936.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: herrar Nilsson i Kristianstad, Bärge i Katrineholm, Björnsson, Jönsson, Ericson i Göberga, Wahlmark, Nilsson i Landeryd, Hjalmarsson, Lithander, Lövgren i Boden*, Olsson i Närlinge, Nylander i Stockholm, Olsson i Gävle, Olsson i Ramsta, Ericson i Boxholm, Anderson i Norrköping, Larsson i Örbyhus, Werner i Hultsfred och Blomquist.

* Icke närvarit vid justeringen av betänkandet.